

"Terorizem in družba 10 let po terorističnih napadih na ZDA - kako uspešni smo pri njegovem preprečevanju"
9. 9. 2011, Državni svet

Spoštovani udeleženci posveta!

Deseta obletnica terorističnega napada na stolpnici WTC v New Yorku je priložnost, da tudi v Sloveniji ocenimo našo organiziranost pri protiteroristični dejavnosti doma in naše sodelovanje pri aktivnostih v mednarodni skupnosti in pri mednarodnih organizacijah. Da ocenimo svoje aktivnosti za doseganje globalne varnosti, ki je pogoj za uveljavljanje človekovih pravic vsakega posameznika in sleherne družbene skupine ter podlaga za uveljavljanje demokratičnih družbenih odnosov v sleherni državni skupnosti in v mednarodnih odnosih. To posebej velja upoštevaje zadnji teroristični napad na Norveškem, ki je pokazal, da so nosilci resnih groženj in množičnih posledic lahko tudi posamezniki, ne le mednarodno organizirane teroristične skupine. In da so povod za take napade lahko tudi nasprotovanje svobodi in človekovim pravicam, ne pa samo njihovo zatiranje -posamično ali kolektivno. Da so taka dejanja torej mogoča tudi v okoljih, ki jih sicer štejemo za vzor svobode in uveljavljanja človekovih pravic, za spoštovanje ustavnosti in zakonitosti in tudi za dobro delovanje državnih institucij, ki naj zagotavljajo preprečevanje nasilnih ravnanj, tudi terorizma. Da torej ukrepanje za odpravljanje vzrokov in pogojev za nasilna ravnanja nikoli ni zadostno. Da ga moramo doma in v mednarodni skupnosti vedno znova preverjati in izboljševati.

Spoznanje pomena organiziranega delovanja za zagotavljanje varnosti in boja proti mednarodnemu terorizmu je v Sloveniji uveljavljeno. Na normativni ravni s sprejemom ustreznih pravno-političnih dokumentov pristojnih državnih organov (Državnega zbora, Vlade in pristojnih ministrstev). Z dobrim organiziranjem in kvalitetnim vsebinskem delovanjem stroke (posebej Inštituta za korporativne varnostne študije), ki je tudi vsebinski organizator in nosilec tega posveta. In posebej tudi z velikim pomenom, ki ga doma in s sodelovanjem v najpomembnejših mednarodnih institucijah dajejo temu vprašanju najvyšji predstavniki slovenske oblasti, celo predsednik države dr. Danilo Türk. Slovenija je končno pogodbenica univerzalnih konvencij in protokolov ZN na področju boja proti terorizmu. Sprejema in izvaja tudi omejevalne ukrepe zoper države, teritorialne entitete, gibanja, mednarodne organizacije in osebe, če je to potrebno zaradi izvajanja sankcij OZN, v skladu z mednarodnim pravom.

Temeljni cilj vseh dejavnosti Slovenije je ustvarjanje pogojev za uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Za doseganje tega cilja igra posebno vlogo varuhinja človekovih pravic, ki spremlja njihovo uveljavljanje na vseh področjih družbenega življenja ter s svojimi predlogi odgovornim državnim organom ter z letnimi poročili in predlogi DZ RS pomembno prispeva k ustvarjanju normativnih podlag in prakse, ki prispeva k preseganju še vedno prisotnih slabosti pri uspešnejšem uveljavljanju Slovenije kot demokratične republike ter pravne in socialne države. Z njeno aktivnostjo so bili sprejeti mnogi ukrepi za zagotavljanje enakih ekonomskih in političnih pravic med spoloma. Uveljavljena so bila načela enakopravnega obravnavanja verskih skupnosti, etičnih manjšin in različno spolno usmerjenih oseb. Sprejeti so bili ukrepi za posebno varstvo otrok, mladine, žensk, starejših oseb, invalidov ipd. Končno so bili sprejeti ukrepi

"Terorizem in družba 10 let po terorističnih napadih na ZDA - kako uspešni smo pri njegovem preprečevanju"

9. 9. 2011, Državni svet

proti diskriminaciji izbrisanih in za uveljavljanje posebnih kolektivnih pravic narodnih skupnosti, pripadnikov narodov bivše Jugoslavije v Sloveniji.

Prizadevamo si za politiko mirnega reševanja odprtih vprašanj s sosedi. Kar velja posebej za našo usmeritev pri urejanju mejnih vprašanj z Republiko Hrvaško in za naša prizadevanja za reševanje odprtih vprašanj na območju zahodnega Balkana. Tudi zato, zaradi njenega geostrateškega položaja in politike urejanja konfliktov po mirni poti, lahko Slovenijo štejeemo za relativno varno območje tolerance, nenasilja in miru.

Toda to ne pomeni, da tudi v Sloveniji ni neurejenih vprašanj in nevarnosti konfliktov. V zadnjem času se je namreč tudi v Sloveniji, kot posledica globalne ekonomske krize in lastnih gospodarskih težav ter nedosledne pravne ureditve, vse bolj pogosto dogajalo brezpravje delavcev, neplačevanje njihovih z delom zasluženih plač, njihovo nezakonito odpuščanje in podobno. Ob istočasnem nekaznovanem prisvajanju sredstev podjetij s strani njihovih menežerjev in lastnikov.

Takšni pojavi upravičeno povzročajo nezadovoljstvo in zmanjšujejo splošno stopnjo varnosti in zaupanja v pravno državo. Zato jim moramo prioritetno in organizirano posvetiti več pozornosti. Štednja, zmanjševanje obsega proračunskih sredstev za te namene, omejevanje deficita plačilne bilance in podobno, ne morejo biti utemeljeni razlogi za njihovo zapostavljanje ali nereševanje. In, kar bi morali posebej skrbeti, tudi ta vprašanja bi se morala reševati ob čim bolj neposrednem sodelovanju prizadetih, ob spoštovanju mnenj in interesov socialnih partnerjev in organizacij civilne družbe, vse v želji in pripravljenosti vseh, da se problemi rešujejo in to čim bolj sporazumno, saj se lahko le tako presega potenciranje razlik, ki ne omogočajo rešitve in ustvarjajo celo podlage, da se problemi ne rešujejo v okviru institucij sistema in po demokratični poti, temveč s poskusi izsiljevanja ali celo z uporabo nasilja. Žal smo bili, k sreči v omejenem obsegu, soočeni v praksi tudi s takimi pojavi.

Vprašanja varnosti torej nimajo le globalnih razsežnosti. Niso le posledica političnega zatiranja in nepriznavanja nacionalnih pravic. Niso le posledica nedemokratičnih sistemov vladanja, ki slej ko prej pripeljejo tudi do oboroženega upora državljanov, mnogokje pa potem tudi do nasilnega zatiranja takih zahtev in do krvavih obračunov. Takih pojavov je v svetu vse več. Trenutno so najtežji in najbolj krvavi in množični v arabskih državah. Okolij in držav, ki zaradi nedemokratičnih režimov dopuščajo tak razvoj dogodkov pa je v svetu še veliko. Čeprav si demokratična mednarodna skupnost prizadeva, da se taki konflikti rešujejo po mirni poti, mnogokrat ne ukrepa pravočasno, premalo razume okoliščine in razloge za konflikte ali pa probleme celo poskuša reševati predvsem upoštevaje svoje lastne ekonomske in politične interese, ne pa odpravljati vzroke in iskati poti za mirno reševanje sporov.

Vsi ti in še mnogi drugi primeri kažejo, kako odgovorno, zahtevno in tudi negotovo je dejavnost posameznih skupin okvalificirati kot terorizem. Kako težko je nato na tej podlagi izbrati prave aktivnosti in ukrepe ter oceniti njihove učinke pri urejanju razmer, da bi uspešno odpravljali vzroke, ne pa le nasilno odpravljali posledice. Pri tem kaže namreč opozoriti, da tudi mednarodna skupnost pod vplivom ekonomskih interesov

"Terorizem in družba 10 let po terorističnih napadih na ZDA - kako uspešni smo pri njegovem preprečevanju"

9. 9. 2011, Državni svet

nekaterih držav ni varna pred enostranskimi odločitvami in da se pri reševanju konfliktov poslužuje predvsem nasilnih sredstev za odpravljanje posledic. Gvantanamo je lahko tak primer. Naštevati pa bi jih bilo mogoče še več. Zato se je vedno treba najprej osredotočiti na odpravljanje vzrokov, upošteva je pričakovanja in zgodovinske okoliščine domačega prebivalstva, ne pa ustvarjanju demokracije in oblasti z orožjem in po možnosti le po lastnem vzoru.

Vse to so razlogi, ki terjajo našo odgovorno skrb za odpravljanje vzrokov terorizma, za reševanje vseh sporov po mirni poti in za vzpostavljanje vseh delov sveta kot območij miru, varnosti, uveljavljanja človekovih političnih in ekonomskih pravic.

Verjamem, da lahko k temu prispeva tudi današnje posvetovanje in Vam pri doseganju tega cilja želim veliko uspeha.

Miran Potrč